

Minister Infrastruktury i Rozwoju

**Wytyczne w zakresie
realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu
Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020
(projekt przed konsultacjami)**

(ZATWIERDZAM)

-/-

Maria Wasiak

***Minister Infrastruktury
i Rozwoju***

Warszawa,..... 2015 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Słownik pojęć	4
Rozdział 1 – Podstawa prawna	4
Rozdział 2 – Zakres i cel wytycznych	5
Rozdział 3 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej (PI 8.i, PI 8.ii).....	10
Podrozdział 3.1 – Zasady ogólne	10
Podrozdział 3.2 – Grupa docelowa wsparcia	13
Podrozdział 3.3. – Identyfikacja potrzeb uczestników projektów	14
Podrozdział 3.4 – Wsparcie udzielane przez podmioty inne niż powiatowe urzędy pracy	15
Podrozdział 3.5 – Zasady udzielania poszczególnych form wsparcia	16
Rozdział 4 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie wsparcia przedsiębiorczości (PI 8.iii)	20
Podrozdział 4.1 – Grupa docelowa	20
Podrozdział 4.2 – Zasady udzielania wsparcia	20
Podrozdział 4.3 – Zasady realizacji projektów	21
Rozdział 5 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie opieki na dziećmi do lat 3 (PI 8.iv).....	22
Podrozdział 5.1 – Grupa docelowa	22
Podrozdział 5.2 – Zasady udzielania wsparcia	23

Wykaz skrótów

CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

IZ PO WER – Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

IZ RPO – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy

PO – Program Operacyjny

PI – Priorytet Inwestycyjny

PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

PUP – powiatowy urząd pracy

RPO – regionalny program operacyjny

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

Rozdział 1 - Podstawa prawna

- 1) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, zwane dalej „Wytycznymi”, zostały opracowane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.), zwanej dalej „Ustawą”.
- 2) Postanowienia Wytycznych wynikają w szczególności z:
 - a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”;
 - b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470), zwanego dalej „rozporządzeniem EFS”;
 - c) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.);
 - d) Ustawy;
 - e) dokumentu Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Umowa Partnerstwa;
 - f) Komunikatu Komisji Europejskiej Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;

- g) zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2012 r. oraz zawierającego opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2015.

Rozdział 2 – Zakres i cel Wytycznych

Podrozdział 2.1 - Cel Wytycznych

- 1) Wytyczne określają ujednoczone warunki i procedury dotyczące realizacji projektów w obszarze rynku pracy w ramach krajowego i regionalnych PO współfinansowanych ze środków EFS i środków Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, o której mowa w art. 16 rozporządzenia EFS, zwanej dalej „Inicjatywą”, w latach 2014-2020.
- 2) Wytyczne służą zapewnieniu koordynacji działań podejmowanych w ramach celu tematycznego 8 *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*, o którym mowa w rozporządzeniu EFS, ze środków EFS.
- 3) Wytyczne mają także zapewnić zgodność działań podejmowanych w celu tematycznym 8 z udziałem środków EFS z polityką krajową w obszarze rynku pracy, w tym w szczególności z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zwaną dalej „ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”, oraz z dokumentami strategicznymi i programowymi, a także uwzględniać doświadczenia z realizacji wsparcia z PO KL, tak by zapewnić wysoki poziom efektywności realizowanych przedsięwzięć.
- 4) Wytyczne mają zapewnić spójność między interwencją EFS na poziomie krajowym i regionalnym oraz komplementarność interwencji EFS i EFRR.

Podrozdział 2.2 - Zakres Wytycznych

- 1) Wytyczne są skierowane do IZ PO WER oraz IZ RPO na lata 2014 – 2020 finansowanymi ze środków EFS oraz środków Inicjatywy.
- 2) IZ PO WER oraz IZ RPO zapewniają, że właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu w ramach PO, zobowiąże beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do stosowania Wytycznych.
- 3) IZ PO WER oraz IZ RPO mogą ustanowić bardziej szczegółowe warunki i procedury dotyczące realizacji wsparcia w ramach danego PO w formie wytycznych programowych, z zastrzeżeniem art. 7 ust. 6 Ustawy.
- 4) Warunki i procedury, o których mowa w pkt 3, muszą być zgodne również z odpowiednimi przepisami unijnymi i krajowymi oraz Wytycznymi.
- 5) Wprowadzenie zmian w Wytycznych podlega trybowi określone w Ustawie.

6) Wytyczne stosuje się do projektów realizowanych w ramach następujących PI celu tematycznego 8:

- a) PI 8.i *dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników* – realizowany w ramach RPO;
- b) PI 8.ii *trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży* – realizowany w ramach PO WER;
- c) PI 8.iii *praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw* – realizowany w ramach RPO;
- d) PI 8.iv *równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę* - realizowany w ramach RPO.

7) Przedsięwzięcia w ramach Inicjatywy są realizowane w 10 województwach kwalifikujących się na podstawie kryteriów wskazanych w Inicjatywie, tj.: województwie dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim¹, wyłącznie w ramach PO WER.

8) Wszystkie projekty współfinansowane z EFS, w tym także w obszarze rynku pracy, muszą być zgodne z politykami horyzontalnymi: zasadą równości szans płci oraz równości szans i niedyskryminacji. Warunki i procedury wdrażania, a także przykłady zastosowania w ramach różnych form wsparcia ww. polityk horyzontalnych znajdują się w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹ Lista województw ulegnie aktualizacji w roku 2019, zgodnie z aktualną stopą bezrobocia osób młodych poniżej 25 roku życia (wg. Eurostat) w poszczególnych województwach.

Podrozdział 2.3 - Słownik pojęć

Określenia użyte w Wytocznych oznaczają:

- a) **beneficjent** – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 oraz w art. 63 rozporządzenia ogólnego;
- b) **Instytucja Zarządzająca (IZ)** – instytucję, o której mowa w art. 125 rozporządzenia ogólnego;
- c) **inteligentne specjalizacje** - dziedziny, w których regiony będą specjalizować się w gospodarce i współpracującej z nią nauce, stanowiące element strategii rozwoju województwa;
- d) **osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi przepisami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi² w rozumieniu Wytocznych;
- e) **osoby bierne zawodowo** – osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują³ i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są

² Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

³ Osoby pracujące to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie.

Osoby prowadzące działalność na własny rachunek – prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

1) osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków;

2) osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach);

3) osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobę pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracą wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego.

Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.

Żołnierze poborowi, którzy wykonywali określoną pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk w czasie tygodnia odniesienia nie są uznawani za „osoby pracujące” – o ile obowiązkowy pobór i powołanie do wojska dotyczy państwa członkowskiego.

Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowaną opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) są uznawane za „osoby bierne zawodowo”, chyba że są zarejestrowane już jako „osoby bezrobotne” (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).

„Zatrudnienie subsydiowane” jest uznawane za „zatrudnienie”. Należy je rozumieć jako zachętę do zatrudnienia zgodnie z definicjami Polityki Rynku Pracy (LMP): Zachęty do zatrudnienia obejmują środki, które ułatwiają rekrutację osób bezrobotnych i innych grup docelowych lub pomagają zapewnić ciągłość zatrudnienia osób narażonych na przymusowe zwolnienie z pracy. Zachęty do zatrudnienia odnoszą się do subsydiowania miejsc pracy na otwartym rynku prac, które mogą istnieć lub zostać stworzone bez dotacji publicznych i które, jak należy mieć nadzieję, utrzymują się po okresie subsydiowania. Miejsca pracy, które mogą być subsydiowane, dotyczą zwykle sektora prywatnego, ale do uzyskania wsparcia kwalifikują się również miejsca pracy z sektora publicznego i instytucji niekomercyjnych, przy czym rozróżnienie nie jest wymagane. Środki publiczne w postaci zachęt w zakresie zatrudnienia mają swój udział w kosztach zatrudnienia, przy czym większość tych

uznawani za osoby biernie zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za biernie zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo)⁴. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za biernie zawodowo;

f) **osoby długotrwale bezrobotne** – definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:

- młodzież (<25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy (>6 miesięcy),
- dorośli (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy).

Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie;

g) **osoby o niskich kwalifikacjach** – osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PI. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać jeden raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED;

h) **osoby z kategorii NEET** – osoby młode w wieku 15-29 lat, która spełniają łącznie trzy następujące warunki:

- nie pracują (tj. są osobami bezrobotnymi lub osobami biernymi zawodowo),
- nie kształcą się (tj. nie uczestniczą w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym⁵)
- nie szkolą się (tj. nie uczestniczą w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji

kosztów nadal ponosi pracodawca. Nie wyklucza to jednak przypadków, kiedy wszystkie koszty pracy są pokrywane przez określony czas ze środków publicznych.

⁴ Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bierna zawodowo urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bierną zawodowo, chyba, że jest zarejestrowana jako bezrobotna, wówczas zgodnie z definicją należy wykazać ją jako osobę bezrobotną.

⁵ Kształcenie formalne w trybie stacjonarnym jest rozumiane jako kształcenie w systemie szkolnym na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej, jak również kształcenie na poziomie wyższym w formie studiów wyższych lub doktoranckich realizowanych w trybie dziennym.

zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy. W procesie oceny, czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, należy zweryfikować czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni);

- i) **osoby z niepełnosprawnościami** – osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami. Na potrzeby tego dokumentu przyjęto stosowanie definicji osób z niepełnosprawnościami, która uwzględnia osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);
- j) **projekt** – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 18 Ustawy;
- k) **staż** - nabywanie przez osobę bezrobotną lub osobę bierną zawodową umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą;
- l) **umowa o dofinansowanie projektu** – decyzję o dofinansowaniu projektu, o której mowa w art. 2 pkt 2 Ustawy, lub umowę lub porozumienie, o których mowa w art. 2 pkt 26 lit. a lub b Ustawy;
- m) **zatrudnienie subsydiowane** – formę pomocy finansowej dla pracodawcy stanowiącą zachętę do zatrudnienia, zakładającą redukcję kosztów ponoszonych przez niego na zatrudnienie pracowników zgodnie z art. 32 i 33 rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1).

Rozdział 3 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej (PI 8.i, PI 8.ii)

Podrozdział 3.1 - Postanowienia ogólne

- 1) IZ PO WER i IZ RPO określają szczegółowe warunki i procedury realizacji wsparcia w obszarze rynku pracy, które mają zastosowanie do projektów realizowanych na terenie całego kraju czy danego regionu, z uwzględnieniem niniejszych regulacji.
- 2) IZ PO WER i IZ RPO zobowiązują się stosować mechanizmy zapewniające, iż projekty realizowane w zakresie aktywizacji zawodowej uwzględniają:
 - a) specyfikę wewnątrzregionalną, w tym inteligentne specjalizacje, branże zidentyfikowane jako kluczowe dla rozwoju regionu oraz zawody nadwyżkowe i deficytowe w regionie, w tym przy użyciu badań regionalnych i krajowych nad rynkiem pracy;
 - b) wyłącznie grupy docelowe znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na regionalnym rynku pracy, zdefiniowane w danym PO.
- 3) IZ PO WER i IZ RPO stosują mechanizmy zapewniające, iż kryteria wyboru projektów w zakresie aktywizacji zawodowej określają minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej planowanego do spełnienia w projekcie, tj. odsetka osób podejmujących pracę po zakończeniu udziału w projekcie.
- 4) Podstawą do określenia minimalnego poziomu kryterium efektywności zatrudnieniowej są badania ewaluacyjne, przeprowadzane przez IZ PO WER oraz IZ RPO.
- 5) W celu określenia minimalnego poziomu kryterium efektywności zatrudnieniowej są brane pod uwagę co najmniej trzy zmienne: forma oferowanego wsparcia, typ grupy docelowej oraz typ powiatu. IZ POWER oraz IZ RPO mogą wskazać dodatkowe zmienne, które mogą być brane pod uwagę przy określaniu minimalnego poziomu kryterium efektywności zatrudnieniowej, z zachowaniem warunków wynikających z Wytycznych.
- 6) Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej jest publikowany co roku w komunikacie Ministra Infrastruktury i Rozwoju, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok ich obowiązywania. Pierwszy komunikat określający minimalny

poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej zostanie opracowany na podstawie badań ewaluacyjnych dotyczących efektywności wsparcia udzielanego w ramach PO KL oraz zostanie opublikowany w terminie 3 miesiące od dnia, od którego będą stosowane Wytyczne.

Podrozdział 3.2. Sposób i metodologia mierzenia kryterium efektywności zatrudnieniowej w projekcie

IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, iż instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu będzie dokonywała pomiaru kryterium efektywności zatrudnieniowej oraz zobowiąże beneficjentów, w umowie o dofinansowanie projektu, do przedstawienia informacji niezbędnych do weryfikacji tego kryterium zgodnie z poniższymi warunkami:

- a) efektywność zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu, którzy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie byli osobami bezrobotnymi lub osobami biernymi zawodowo;
- b) zakończenie udziału w projekcie to zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia realizowanych w ramach projektu EFS - zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. W przypadku projektów, których głównym celem jest podjęcie zatrudnienia, zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia pracy wcześniej, niż uprzednio było to planowane, należy uznać za zakończenie udziału w projekcie zgodnie z zaplanowaną ścieżką;
- c) zatrudnienie to podjęcie pracy w oparciu o:
 - i. stosunek pracy,
 - ii. stosunek cywilnoprawny,
 - iii. samozatrudnienie;
- d) kryterium efektywności zatrudnieniowej w przypadku stosunku pracy należy uznać za spełnione jeżeli uczestnik projektu zostanie zatrudniony na nieprzerwany okres co najmniej trzech miesięcy, przynajmniej na $\frac{1}{4}$ etatu. Istotna jest data rozpoczęcia pracy (nawiązania stosunku pracy) wskazana w dokumencie stanowiącym podstawę nawiązania stosunku pracy. W liczbie osób pracujących na podstawie stosunku pracy należy uwzględniać wyłącznie uczestników zatrudnionych, co najmniej na okres trzech miesięcy i przynajmniej na $\frac{1}{4}$ etatu. Tym samym, co do zasady powinna to być jedna umowa (lub inny dokument będący podstawą nawiązania stosunku pracy)

zawarta w związku z nawiązaniem stosunku pracy na minimum trzy miesiące i przynajmniej na 1/4 etatu. Niemniej, dopuszcza się również sytuacje, w których uczestnik udokumentuje fakt podjęcia pracy na podstawie kilku umów (lub innych dokumentów stanowiących podstawę do nawiązania stosunku pracy), pod warunkiem potwierdzenia zatrudnienia na łączny okres trzech miesięcy;

- e) w przypadku, gdy uczestnik projektu rozpoczął realizację zadań na podstawie umowy cywilnoprawnej, warunkiem uwzględnienia takiej osoby w liczbie uczestników projektu, którzy podjęli zatrudnienie po zakończeniu wsparcia jest spełnienie dwóch przesłanek:
 - i. umowa cywilnoprawna jest zawarta na minimum trzy miesiące oraz
 - ii. wartość umowy jest równa lub wyższa od trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

W przypadku umowy o dzieło, w której nie określono czasu trwania umowy, wartość umowy musi być równa lub wyższa od trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

- f) warunkiem uwzględnienia uczestnika projektu, który po zakończeniu udziału w projekcie podjął działalność gospodarczą, w liczbie osób pracujących jest dostarczenie dokumentu potwierdzającego fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez okres minimum trzech miesięcy następujących po dacie zakończenia udziału w projekcie. W przypadku podjęcia samozatrudnienia, należy brać pod uwagę datę rozpoczęcia działalności gospodarczej, nie zaś sam moment dokonania rejestracji firmy;
- g) z kryterium efektywności zatrudnieniowej są wyłączone osoby, które podjęły samozatrudnienie, w wyniku otrzymania w ramach projektu współfinansowanego z EFS zwrotnych lub bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej;
- h) zatrudnienie subsydiowane jest uwzględniane w kryterium efektywności zatrudnieniowej pod warunkiem realizacji tej formy wsparcia poza projektami współfinansowanymi ze środków EFS. W liczbie pracujących nie uwzględnia się zatem osoby, która została zatrudniona (zatrudnienie subsydiowane) w ramach projektu współfinansowanego z EFS;

- i) w celu potwierdzenia podjęcia zatrudnienia jest wystarczające dostarczenie przez uczestnika projektu dokumentów potwierdzających podjęcie pracy lub samozatrudnienia (np. kopia umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, zaświadczenie z zakładu pracy o zatrudnieniu, zaświadczenie potwierdzające rejestrację działalności gospodarczej, zaświadczenie PUP o wyrejestrowaniu z rejestru bezrobotnych z powodu podjęcia pracy). Mając na uwadze powyższe, instytucja będąca stroną umowy gwarantuje, że na etapie rekrutacji do projektu beneficjent zobowiąże uczestników projektu do dostarczenia dokumentów potwierdzających zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie - o ile uczestnik ten podejmie zatrudnienie;
- j) kryterium efektywności zatrudnieniowej jest mierzone w odniesieniu do grup docelowych (np. osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami). Jeżeli jeden uczestnik projektu kwalifikuje się do kilku grup docelowych, wówczas jest on wykazywany we wszystkich kategoriach, do których należy (np. długotrwale bezrobocie, niepełnosprawność);
- k) szczegółowe warunki dotyczące m.in. poszczególnych form zatrudnienia oraz sposób weryfikacji spełnienia kryterium efektywności zatrudnieniowej określa IZ PO WER lub IZ RPO, z uwzględnieniem Wytocznych.

Podrozdział 3.3 Grupa docelowa wsparcia

- 1) Uczestnikami projektów w zakresie aktywizacji zawodowej mogą być osoby w następujących grupach wiekowych:
 - a) w przypadku PO WER – osoby w wieku od 15 lat do osób w wieku poniżej 30 roku życia;
 - b) w przypadku RPO – dla osób innych niż określone w lit. a grup wiekowych.
- 2) Uczestnikami projektów są osoby pozostające poza rynkiem pracy, tj. osoby bezrobotne lub osoby bierne zawodowo, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:
 - a) osoby młode poniżej 30 roku życia;
 - b) osoby po 50 roku życia;
 - c) kobiety;

- d) osoby z niepełnosprawnościami;
 - e) osoby długotrwale bezrobotne;
 - f) osoby o niskich kwalifikacjach.
- 3) W ramach projektów realizowanych ze środków Inicjatywy wsparciem są obejmowane wyłącznie osoby z kategorii NEET.
- 4) Wsparcie w przypadku osób ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i będzie wiązało się z przejściem z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych.

Podrozdział 3.4. Identyfikacja potrzeb uczestników projektów

- 1) Udzielenie wsparcia w ramach projektów aktywizacji zawodowej jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu (w tym m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego) oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶.
- 2) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i przeciwwskazań do wykonywania danego zawodu.
- 3) W przypadku projektów realizowanych przez PUP narzędziem identyfikacji potrzeb uczestników projektów jest profilowanie wsparcia dla uczestników projektów zgodnie z art. 33 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Uczestnikami projektów PUP w zakresie aktywizacji zawodowej mogą być wyłącznie osoby, którym w wyniku profilowania wsparcia został ustalony profil pomocy I lub II. W przypadku osób, dla których ustalono profil pomocy III, osoby takie zostają skierowane do odpowiedniej instytucji w celu udzielenia im pomocy w zakresie integracji społecznej zgodnie z procedurami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁶ Jeżeli osoba przystępująca do projektu posiada aktualny Indywidualny Plan Działania lub otrzymała wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, to udzielone jej wcześniej ww. formy wsparcia nie muszą być ponownie udzielane w ramach projektu.

- 4) Wydatki związane z identyfikacją potrzeb uczestników projektów oraz ich skierowaniem do instytucji pomocy społecznej mogą być wydatkami kwalifikowalnymi w ramach projektu realizowanego w PI 8.i lub 8.ii.

Podrozdział 3.5 Wsparcie udzielane przez podmioty inne niż powiatowe urzędy pracy

- 1) Wsparcie oferowane uczestnikom w ramach projektu obejmuje instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub inne instrumenty i usługi rynku pracy, które przyczyniają się do aktywizacji zawodowej.
- 2) Każdy z uczestników projektu w zakresie aktywizacji zawodowej otrzymuje pełną ofertę wsparcia, obejmującą wszystkie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia, w tym:
- a) uczestnik projektu otrzymuje wsparcie obejmujące pomoc w określeniu drogi rozwoju zawodowego, tj. doradztwo i poradnictwo zawodowe, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami lub pomoc w znalezieniu pracy czyli pośrednictwo pracy;
 - b) uczestnik projektu otrzymuje wsparcie obejmujące umiejętności miękkie, mające na celu zlikwidowanie barier uniemożliwiających wejście na rynek pracy, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami. Wsparcie tego typu obejmuje szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych, wsparcie psychologiczno-doradcze;
 - c) uczestnik projektu, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, otrzymuje wsparcie ukierunkowane na podniesienie lub zdobycie nowych umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji lub zdobycie nowego doświadczenia zawodowego, w tym staże i praktyki zawodowe, szkolenia, subsydiowanie zatrudnienia.
- 3) Wsparcie w ramach projektu nie może zostać ograniczone jedynie do wsparcia w zakresie określenia drogi rozwoju zawodowego, o której mowa w pkt 2 lit. a, lub wsparcia umiejętności miękkich, o którym mowa w pkt 2 lit. b.

Podrozdział 3.5 Warunki i procedury udzielania poszczególnych form wsparcia

Sekcja 3.5.1 Szkolenia

- 1) IZ PO WER i IZ RPO zapewniają mechanizmy gwarantujące, że szkolenia są zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałem uczestnika projektu.
- 2) IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, iż usługi szkoleniowe są realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestrów Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy.
- 3) IZ PO WER i IZ RPO określają minimalne wymagania jakościowe oraz określają zasady dotyczące realizacji i finansowania szkoleń w sposób otwarty lub zamknięty. Szkolenia otwarte mogą być realizowane jedynie w uzasadnionych przypadkach, w odniesieniu do umiejętności miękkich dla osób, u których zidentyfikowano konieczność nabycia takich umiejętności.
- 4) IZ PO WER i IZ RPO uwzględniają mechanizmy gwarantujące efektywność wsparcia w postaci szkoleń poprzez zapewnienie, iż efektem szkolenia będzie nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), w rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Nabycie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu).

Sekcja 3.5.2 Staże

- 1) IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, że wsparcie w postaci staży realizowane w ramach projektów jest zgodne z Europejskimi Ramami Jakości Staży i Praktyk oraz Polskimi Ramami Jakości Praktyk i Staży oraz spełnia podstawowe wymogi zapewniające wysoki standard stażu poprzez zapewnienie, iż:
 - a) organizator stażu podpisuje ze stażystą umowę zawierającą podstawowe warunki przebiegu stażu, w tym okres trwania, przewidywane wynagrodzenie, miejsce wykonywania prac, zakres obowiązków oraz dane opiekuna stażu;
 - b) zadania wykonywane w ramach stażu są wykonywane w ramach programu stażu, który jest przygotowany przez organizatora stażu i przedkładany do podpisu stażysty. Program stażu jest opracowywany indywidualnie, z uwzględnieniem potrzeb i potencjału stażysty;

- c) program stażu definiuje zakres obowiązków oraz harmonogram realizacji stażu, treści edukacyjne oraz cele edukacyjno-zawodowe, jakie stażysta ma przyswoić podczas trwania stażu;
- d) stażysta wykonuje swoje obowiązki pod nadzorem opiekuna stażu, wyznaczonego na etapie przygotowań do realizacji programu stażu, który wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zapoznaje z zasadami i procedurami obowiązującymi w organizacji, w której odbywa staż, a także monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków i celów edukacyjno-zawodowych oraz udziela informacji zwrotnej stażyście na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań. Na jednego opiekuna stażu nie może przypadać więcej niż 6 stażystów;
- e) stażysta wykonuje powierzone mu zadania na przygotowanym zgodnie z zasadami BHP i przepisami przeciwpożarowymi stanowisku;
- f) po zakończeniu stażu jest opracowywana ocena, uwzględniająca osiągnięte rezultaty oraz efekty stażu. Ocena jest opracowywana przez organizatora stażu w formie pisemnej.

2) Podmiot przyjmujący na staż:

- a) zapewnia odpowiednie stanowisko pracy stażysty wyposażone w niezbędne sprzęty, narzędzia i zaplecze, zgodnie z programem stażu i potrzebami uczestnika projektu wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także niepełnosprawności lub stanu zdrowia;
- b) szkoli stażystę na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie BHP, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznaje go z obowiązującym regulaminem pracy na stanowisku, którego dotyczy staż;
- c) sprawuje nadzór nad odbywaniem stażu w postaci wyznaczenia opiekuna stażu;
- d) monitoruje postępy i nabywanie nowych umiejętności przez stażystę, a także stopień realizacji treści i celów edukacyjno-zawodowych oraz regularnie udziela stażyście informacji zwrotnej;
- e) wydaje stażyście - niezwłocznie po zakończeniu stażu - dokument potwierdzający odbycie stażu. Dokument potwierdzający odbycie stażu zawiera następujące informacje: datę rozpoczęcia i zakończenia stażu, cel i program stażu, opis zadań wykonanych przez stażystę, opis celów edukacyjno-zawodowych i kompetencji

uzyskanych przez stażystę w wyniku stażu oraz ocenę stażysty dokonaną przez opiekuna stażu.

- 3) Staż nie trwa dłużej niż 12 miesięcy kalendarzowych.
- 4) W okresie odbywania stażu stażyście przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- 5) Organizator stażu może ponosić koszty związane z organizacją stażu obejmujące:
 - a) przygotowanie stanowiska pracy dla stażysty;
 - b) podróże służbowe stażysty;
 - c) ubezpieczenie stażysty;
 - d) wynagrodzenie opiekuna stażysty w wysokości nie wyższej niż stypendium wypłacane jednemu stażyście, rozliczane jako refundacja przez instytucję organizującą staż kosztów faktycznie poniesionych na tę część wynagrodzenia opiekuna stażysty, która odpowiada obowiązkom dotyczącym opieki nad stażystą, przy czym opiekun stażysty wykonuje swoje obowiązki w ramach dotychczasowej formy zaangażowania przez podmiot przyjmujący na staż, w ramach dotychczasowych godzin zaangażowania⁷.

Sekcja 3.5.3 Zatrudnienie subsydiowane

IZ PO WER i IZ RPO określają warunki i procedury realizacji wsparcia w postaci zatrudnienia subsydiowanego, uwzględniając poniższe warunki:

- a) udzielenie wsparcia w postaci zatrudnienia subsydiowanego musi być poprzedzone analizą możliwości udzielenia innych form wsparcia oraz analizą użyteczności zdobytych kompetencji na regionalnym rynku pracy;
- b) nie jest możliwe sfinansowanie zatrudnienia subsydiowanego w podmiotach nieprowadzących działalności gospodarczej w całości, a jedynie do:

⁷ W szczególności nie jest dopuszczalne zawieranie dodatkowych umów cywilnoprawnych z opiekunem stażysty dotyczących opieki nad stażystą.

- wysokości 50% kosztów wynagrodzenia - w przypadku pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji⁸,
 - wysokości 75% kosztów wynagrodzenia - w przypadku pracowników będących osobami z niepełnosprawnościami;
- c) w przypadku finansowania zatrudnienia subsydiowanego musi zostać zachowany wymóg osiągnięcia wzrostu netto liczby pracowników w porównaniu ze średnią z ostatnich 12 miesięcy (zakaz finansowania bieżącego zatrudnienia), a przez to obowiązek zatrudnienia pracownika przez co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu udzielania wsparcia w ramach projektu (stosunek pracy może być rozwiązany tylko w przypadku naruszenia obowiązków pracowniczych).

Sekcja 3.5.4 Pozostałe formy wsparcia

- 1) IZ PO WER i IZ RPO określają warunki, na jakich jest udzielane dodatkowe wsparcie wspomagające wejście na rynek pracy dla osoby, która otrzymała zatrudnienie w wyniku odbytego stażu, praktyk zawodowych zatrudnienia subsydiowanego i obejmuje szkolenie przygotowawcze oraz opłacenie kosztów pracy opiekuna, ale tylko pod warunkiem, iż zakres jego obowiązków powiększył się w porównaniu ze standardowo wykonywanymi obowiązkami.
- 2) IZ PO WER i IZ RPO określają warunki, na jakich jest udzielane wsparcie na rzecz mobilności geograficznej, tj. m.in. bon na zasiedlenie, dodatek relokacyjny, biorąc pod uwagę, iż jest ono udzielane wyłącznie w przypadkach, w których w momencie zgłoszenia do projektu przez uczestnika w danej miejscowości nie są dostępne oferty pracy, dalszego kształcenia, przygotowania zawodowego lub stażu odpowiadające jego kwalifikacjom, lub jeśli uczestnik projektu otrzymał przyrzeczenie zatrudnienia od pracodawcy, którego przedsiębiorstwo funkcjonuje w innym mieście, w odległości co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie.
- 3) IZ PO WER i IZ RPO określają warunki, na jakich jest udzielane wsparcie mobilności geograficznej w ramach sieci EURES, biorąc pod uwagę, iż może ono obejmować usługi

⁸ Zgodnie z art. 2 pkt 4 rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu za pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy należy rozumieć każdą osobę, która: a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie ostatnich 6 miesięcy; lub b) jest w wieku od 15 do 24 lat; lub c) nie posiada wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia 3) lub nie minęły więcej niż dwa lata od momentu ukończenia przez nią edukacji w pełnym wymiarze i która nie znalazła do tej pory pierwszego stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem; lub d) jest w wieku ponad 50 lat; lub e) jest osobą dorosłą mieszkającą samotnie, mającą na utrzymaniu co najmniej jedną osobę; lub f) pracuje w sektorze lub zawodzie w państwie członkowskim, w którym dysproporcja kobiet i mężczyzn jest co najmniej o 25 % większa niż średnia dysproporcja we wszystkich sektorach gospodarki w tym państwie członkowskim i należy do grupy stanowiącej mniejszość; lub g) jest członkiem mniejszości etnicznej w państwie członkowskim, który w celu zwiększenia szans na uzyskanie dostępu do stałego zatrudnienia musi poprawić znajomość języka, uzupełnić szkolenia zawodowe lub zwiększyć doświadczenie zawodowe.

rekrutacyjne, w tym procedowanie z dokumentami aplikacyjnymi kandydatów, organizację rozmów kwalifikacyjnych, zgodnie z dokumentem „Karta EURES”, o której mowa w art. 10 decyzji wykonawczej Komisji z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 odnośnie do kojarzenia ofert zatrudnienia i wniosków o zatrudnienie oraz ich równoważenia oraz ponownego ustanowienia EURES (2012/733/UE) (Dz. Urz. UE L 328 z 28.11.2012, str. 21).

Rozdział 4 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie wsparcia przedsiębiorczości (PI 8.iii)

Podrozdział 4.1 Grupa docelowa

- 1) Projekty w zakresie wsparcia przedsiębiorczości w ramach PI 8.iii są realizowane wyłącznie w ramach RPO.
- 2) IZ RPO zapewnia, że wsparcie w ramach Pi 8.iii jest skierowane do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. do osób po 50 roku życia, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych, kobiet oraz osób o niskich kwalifikacjach.
- 3) Wsparcie dla osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób po 50 roku życia, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób o niskich kwalifikacjach, może być udzielane w formie instrumentów bezzwrotnych lub zwrotnych.
- 4) IZ RPO może przeznaczyć maksymalnie 20% alokacji PI 8.iii na wsparcie osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo nieznajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, o której mowa w pkt 2, przy czym w takim przypadku wsparcie jest udzielane wyłącznie w formie instrumentów zwrotnych.

Podrozdział 4.2 Warunki i procedury udzielania wsparcia

IZ RPO określa warunki i procedury udzielania wsparcia bezzwrotnego lub wsparcia zwrotnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, biorąc pod uwagę, iż:

- a) obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia

działalności gospodarczej;

- b) wsparcie nie jest udzielane osobom, które posiadały wpis do rejestru CEIDG, były zarejestrowane w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów (w tym m. in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu;
- c) maksymalna kwota wsparcia bezzwrotnego jest nie wyższa niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- d) maksymalna kwota wsparcia zwrotnego jest określana na podstawie badania luki finansowej wykonanego przez daną IZ RPO;
- e) uczestnik projektu może otrzymać wsparcie bezzwrotne oraz wsparcie zwrotne, o ile realizacja przygotowanego przez niego biznesplanu tego wymaga i nie oznacza to podwójnego finansowania. IZ RPO może zapewnić mechanizmy pozwalające na łączenie wsparcia bezzwrotnego i wsparcia zwrotnego;
- f) w celu zapewnienia większej trwałości udzielanego wsparcia IZ RPO może zobowiązać uczestnika projektu do zapewnienia części środków własnych na założenie przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS;
- g) wsparcie finansowe może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) oraz pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezzwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia (uruchomienia) działalności gospodarczej;
- h) działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu musi być prowadzona przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia uzyskania wpisu do CEIDG lub KRS.

Podrozdział 4.3 Warunki realizacji projektów

- 1) IZ RPO opracowuje i udostępnia beneficjentom minimalny zakres dokumentów, stanowiących podstawę do udzielania wsparcia finansowego na rzecz uczestników projektu w szczególności:
 - a) regulaminu rekrutacji uczestników;

- b) formularza rekrutacyjnego;
 - c) karty oceny formularza rekrutacyjnego;
 - d) regulaminu przyznawania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości;
 - e) biznesplanu;
 - f) karty oceny formalnej i merytorycznej biznesplanu;
 - g) minimalnych wymagań dotyczących oceny biznesplanu;
 - h) wzoru umowy o udzieleniu wsparcia finansowego zawieranej pomiędzy uczestnikiem projektu a beneficjentem.
- 2) IZ RPO określa minimalny zakres informacji, które muszą zostać przedstawione przez beneficjenta, który planuje udzielanie wsparcia, obejmujący:
- a) sposób i tryb rekrutacji uczestników projektu;
 - b) planowany zakres wsparcia doradczo-szkoleniowego (w tym założenia programowe, zakres tematyczny, metodologia nauczania, planowana liczba doradców i wykładowców, wymiar godzinowy, liczebność grup, itp.);
 - c) obiektywne i merytoryczne kryteria selekcji uczestników projektu, którym zostaną przyznane środki na rozwój przedsiębiorczości;
 - d) sposób i tryb monitorowania prawidłowości realizacji i wydatkowania przyznanego wsparcia;
 - e) zasady odwołania się od negatywnej decyzji beneficjenta.

Rozdział 5 – Założenia dotyczące realizacji projektów w zakresie opieki na dziećmi do lat 3 (PI 8.iv)

Podrozdział 5.1 Grupa docelowa

- 1) Celem interwencji zaplanowanej do realizacji na poziomie regionalnym jest poprawa dostępu do form opieki na dziećmi do lat 3, co przełoży się na większe zainteresowanie wśród osób opiekujących się dziećmi podjęciem bądź kontynuowaniem pracy.
- 2) IZ RPO zapewnia, iż wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest skierowane do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urloпах macierzyńskich i rodzicielskich w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks Pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) oraz do osób

pracujących, zagrożonych zwolnieniem z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi do lat 3.

Podrozdział 5.2 Warunki udzielania wsparcia

- 1) IZ RPO zapewnia mechanizmy gwarantujące, że wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest zgodne ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1457), rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy (Dz. U. poz. 925) oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna (Dz. U. Nr 69, poz. 368).
- 2) IZ RPO określa warunki i procedury realizacji projektów biorąc pod uwagę, iż projekty mające na celu upowszechnianie opieki nad dziećmi do lat 3 mogą obejmować tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w pierwszej kolejności na terenach, gdzie liczba dostępnych miejsc opieki jest niższa niż zidentyfikowane zapotrzebowanie na miejsca.
- 3) W ramach działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc w formach opieki nad dziećmi do lat 3 są kwalifikowalne w szczególności następujące kategorie wydatków:
 - a) dostosowanie pomieszczeń, w tym dostosowanie do wymogów sanitarnych bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, sanitariatów, szatni itp.;
 - b) modernizacja istniejącej bazy żłobkowej w celu utworzenia dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;
 - c) zakup i montaż wyposażenia i środków trwałych (w tym m. in. meble, pomoce dydaktyczne, wyposażenie wypoczynkowe);
 - d) zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - e) wyposażenie placu zabaw;

- f) finansowanie racjonalnych usprawnień, w celu upowszechnienia opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami do lat 3;
 - g) wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym: wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty żywienia dzieci;
 - h) inne wydatki, o ile są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.
- 4) Pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi do lat 3, jest dostępne dla osób, dla których opieka nad dziećmi stanowi barierę w wejściu na rynek pracy oraz dla osób pracujących, zagrożonych zwolnieniem z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi do lat 3, w tym:
- a) pokrycie kosztów opieki nad dzieckiem w żłobku lub klubie dziecięcym (w tym, pokrycie wynagrodzenia opiekuna zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym, kosztów pobytu oraz wyżywienia dziecka - w części odpowiadającej kosztom opieki nad dzieckiem skierowanym w ramach projektu);
 - b) pokrycie kosztów wynagrodzenia opiekuna dziennego zatrudnionego przez gminę w części odpowiadającej kosztom opieki nad dzieckiem skierowanym w ramach projektu;
 - c) pokrycie kosztów wynagrodzenia oraz kosztów składek na ubezpieczenie społeczne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3⁹.
- 5) Inwestycje w nową infrastrukturę opiekuńczą dla dzieci do lat 3, definiowane zgodnie z pkt 3 w rozdziale 8.7 Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, w pierwszej kolejności są realizowane w powiatach, w których taka infrastruktura nie występuje. Inwestycje te są finansowane ze środków EFRR w ramach PI 9.a *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na*

⁹ W szczególności koszty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne niani pokrywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie podlegają dofinansowaniu.

poziomie społeczności lokalnych, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289), lub ze środków EFS w ramach *cross-financingu*, o którym mowa w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Powyższe działania są realizowane w ograniczonym zakresie, uzasadnionym specyfiką regionalną. Decyzję w tym zakresie podejmuje IZ RPO.

- 6) IZ RPO zapewnia, że wydatki na inwestycje, o których mowa w pkt 6, są ponoszone pod warunkiem, że:
 - a) zapewnienie odpowiedniej infrastruktury nie jest możliwe w inny sposób;
 - b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat);
 - c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, o której mowa w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
- 7) IZ RPO zapewnia, że wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków lub klubów dziecięcych gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki nadzorowanych przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.
- 8) Limit wydatków w ramach *cross-financingu* oraz zakupu środków trwałych na poziomie projektu lub grupy projektów określa IZ RPO w SZOOP.
- 9) IZ RPO zapewnia możliwość finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków lub klubów dziecięcych w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, natomiast finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w ww. miejscach, w których zostały utworzone nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 - przez okres nie dłuższy niż kolejne 12 miesięcy.
- 10) IZ RPO zapewnia, że w umowach o dofinansowanie projektu zawieranych z beneficjentami będą zawarte postanowienia zobowiązujące do zachowania trwałości

utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość powinna być rozumiana jako instytucjonalna gotowość miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 do świadczenia usług w ramach utworzonych w projekcie miejsc opieki. IZ RPO jest zobowiązana do weryfikacji spełnienia powyższego warunku, po upływie okresu wskazanego w umowie o dofinansowanie projektu.

11) IZ RPO określa minimalny zakres informacji, który musi być przedstawiony przez wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie projektu, zawierający co najmniej następujące informacje:

- a) sposób organizacji opieki nad dziećmi do lat 3, tj. liczba dzieci, która będzie objęta opieką w żłobku lub klubie dziecięcym lub będzie pod opieką dziennego opiekuna, liczebności grupy, przedział wiekowy dzieci, liczba dni otwarcia w tygodniu i godziny otwarcia żłobka lub klubu dziecięcego, dzienny wymiar godzin zajęć, tygodniowy wymiar godzin zajęć, (ewentualnie) sposób organizacji posiłków, transportu, itp.;
- b) warunki lokalowe, tj. przeznaczenie budynku, w którym będzie odbywać się opieka nad dziećmi do lat 3, kondygnacja, na której znajduje się pomieszczenie przeznaczone na żłobek lub klub dziecięcy, metraż pomieszczenia, liczba metrów sali przypadająca na jedno dziecko, dostęp do łazienki, rodzaj oświetlenia, (ewentualnie) dostęp do kuchni lub aneksu kuchennego, itp.;
- c) kadra zaangażowana do opieki nad dziećmi do lat 3, tj. liczbę wychowawców lub opiekunów oraz ich kwalifikacje, liczba dzieci przypadająca na jednego wychowawcę lub opiekuna, liczba pielęgniarek lub położnych oraz ich kwalifikacje, itp.;
- d) informacje o działaniach, które wnioskodawca zamierza podjąć w celu zapewnienia bezpieczeństwa i higieny;
- e) zakres niezbędnych prac przystosowawczych;
- f) informacje dotyczące sposobu wniesienia wkładu własnego przez wnioskodawcę w wysokości współfinansowania krajowego zgodnie z pkt 10 podrozdziału 8.3 Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;

- g) informacje dotyczące sposobu utrzymania funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 po ustaniu finansowania z EFS, tj. informacje z jakiego źródła, innego niż wsparcie EFS, miejsca te będą utrzymane przez okres minimum 2 lat po ustaniu finansowania EFS, a także planowane działania zmierzające do utrzymania funkcjonowania tych miejsc opieki po ustaniu finansowania EFS.